

SAKARI ALHOPURON SÄÄTIÖ

TOIMINTAKERTOMUS
2021

Säätiön tarkoitus

Sakari Alhopuron säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea

1. lääketieteellistä ja siihen läheisesti liittyvää tutkimusta ja koulutusta,
2. monitieteistä ympäristötutkimusta, luonnon monimuotoisuuden tutkimusta ja luonnonsuojelua,
3. kulttuuria ja suomalaisen yhteiskunnan hyvinvointia sekä
4. liikesivistystä ja yrittäjyyttä.

Säätiön tarkoituksen toteuttaminen toimintakauden aikana

Toimintakausi (1.1. – 31.12.2021) oli säätiön toinen.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja ja avustuksia ansioituneille tutkijoille ja korkeatasoisille tutkimushankkeille. Apurahat suunnataan lääketiedettä sekä monitieteistä ympäristötutkimusta, luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelua edistävään tutkimukseen.

Apurahoja myönnettiin toimintakaudella lääketieteessä tai luonnontieteissä tohtorin tutkinnon suorittaneille tutkijoille, jotta heillä olisi mahdollisuus korkeatasoisen tutkimustyön jatkamiseen. Apurahat myönnettiin hankeapurahoina ja/tai henkilökohtaisina työskentelyapurahoina. Haettavan rahoituksen kokonaissumma oli enintään 60 000 euroa hakijaa kohden.

Tutkimushankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin huomiota tutkimusaiheen ja -suunnitelman lisäksi aikaisemmin tehtyyn tutkimukseen ja tutkijan mahdollisuuksiin toteuttaa tutkimuksensa.

Apurahojen hakuaika oli 1.-28.2.2021. Hakemukset tehtiin sähköisesti säätiön verkkosivuilla sijaitsevan linkin kautta. Hakukriteerit ja hakuohjeet esiteltiin sähköisessä hakujärjestelmässä sekä säätiön verkkosivuilla.

Säätiö sai yhteensä 176 apurahahakemusta. Saapuneista hakemuksista 66 prosenttia suuntautui lääketieteen ja 34 prosenttia luonnontieteen tutkimukseen. Mukana oli myös hankkeita, jotka kattavat molempia tieteenaloja. Myönteisen päätöksen sai 19 hakijaa, joille hallitus myönsi apurahaa yhteensä 750 617 €. Apurahan hakijoille ilmoitettiin päätöksistä henkilökohtaisesti sähköpostilla. Apurahan saajat julkistettiin myös säätiön internetsivuilla toukokuun lopussa.

Vuonna 2021 Sakari Alhopuron säätiön apuraha myönnettiin seuraaville tutkijoille ja tutkimushankkeille:

Ettala Otto, Turun yliopistollinen sairaala, 30 880 €

”Teknetium-leimattu PSMA -kuvantaminen ja uudet biomarkerit korkean riskin eturauhassyövässä – PROSTAMIP-tutkimus”

Fair-Mäkelä Ruth, Turun yliopisto, 30 000 €

”Soluväliaineen säätelemät immuunivasteen mekanismit imusolmukkeessa”

Fält-Nardmann Julia, Turun yliopisto, 43 746 €

”Ympäristömuutosten vaikutukset Lapin subarktisiin sekä Itämeren murtoveden eliöyhteisöihin – ekosysteemitason vertaileva selvitys”

Gröndahl-Yli-Hannuksela Kirsi, Turun yliopisto, 30 000 €

”A-streptokokin oireeton kantajuus raskauden aikana ja yhteys synnytyks- ja lapsivuodeajan infektioihin”

Hogle Shane, Turun yliopisto, 60 000 €

”Critical transitions and ecological resilience in synthetic human gut microbiomes”

Jokela Heli, Turun biotiedekeskus, 59 956 €

”Ruskean rasvan makrofagit uusina lääkekohteina lihavuuden ja diabeteksen hoitoon”

Kauko Otto, Turun biotiedekeskus, 60 000 €

”Kemiallisesti epävakaa proteiinimodifikaatiot syöpäsolujen kasvun säätelijänä”

Lahdentausta Laura, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, 60 000 €

”Patogeenisten mikrobien leviäminen hammashoidossa syntyvien bioaerosolien välityksellä”

Mäkinen Katja, Turun yliopisto, 60 000 €

”Jodin esiintyminen ja merkitys Itämeren eliöstössä ja ekosysteemin säätelyssä”

Nikkonen Sami, Itä-Suomen yliopisto, 23 300 €

”Unen ja unisairauksien vaikutus paranemiseen teho-osastoilla”

Piitulainen Jaakko, Turun yliopistollinen sairaala, 22 200 €

”Nielurisaleikkausmenetelmien vertailututkimus”

Poosakkannu Anbu, Turun yliopisto, 11 635 €

”Characterization of microbial communities of migratory birds and bats in northern Europe”

Rissanen Eero, Harvard Medical School, 23 300 €

”Mikroglia-solujen aktivaation ja noradrenaliinin kuljettajaproteiinin muutosten merkitys MS-taudin uupumusoireen patogeneesissä”

Rodrigues Leandro Roza Caio Graco, Helsingin yliopisto, 23 300 €

”The commonness and rarity of species and their effects on global trait distributions across taxa”

Rousi Heta, Turun yliopisto, 60 000 €

”Ympäristömuutosten vaikutukset Lapin subarktisiin sekä Itämeren murtoveden eliöyhteisöihin – ekosysteemitason vertaileva selvitys”

Sanmark Enni, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, 60 000 €

”Äänenmuodostuksessa syntyvä aerosoli ja yksilöllisten tekijöiden vaikutus”

Seltmann Martin, Turun yliopisto, 23 300 €

”Gentle giants or boisterous beasts? Unravelling the links between social landscape, personality, and health in Asian elephants”

Sommeria-Klein Guilhem, Turun yliopisto, 60 000 €

”A unifying probabilistic framework for ecological processes in microbial communities”

Väärämäki Suvi, Tampereen yliopistollinen sairaala, 9 000 €

”Vatsa-aortan aneurysman suonensisäisen hoidon pitkäaikaistulokset”

Edellä mainittujen apurahojen lisäksi säätiön hallitus päätti lahjoittaa 1 000 000 euroa suomalaiseseen rokotetutkimukseen. Hallitus piti rokotetutkimusta tärkeänä meneillään olevan pandemian kannalta, mutta ennen kaikkea tutkimustyö luo pidemmällä aikavälillä Suomeen tarvittavaa osaamista. Tuleviin pandemioihin varautuminen edellyttää yliopistossa tehtävää korkeatasoista virologista tutkimusta.

Lahjoitus maksettiin Helsingin yliopistolle, professori Kalle Sakselan tutkimusryhmälle. Hän on kehittänyt rokotetta yhdessä akateemikko Kari Alitalon ja akatemiaprofessori Seppo Ylä-Herttulan kanssa. Alustavien tulosten perusteella tutkimusryhmän kehittämä nenäsumuterokote antaa merkittävästi tehokkaamman suojan virusta vastaan kuin lihakseen pistettävät rokotteet. Rokote on myös nopeasti räätälöitävissä viruksen muuttuessa, mikä mahdollistaa kilpajuoksun kärjessä pysymisen.

Säätiö laajensi toimintaansa myös muille perustamiskirjassa määritetyille kohdealueille, **liikesivistyksen ja yrittäjyyden tukemiseen**. Sakari Alhopuron aiemmin tekemän, henkilökohtaisen lahjoituksen turvin toteutettu Osaavia opettajia – yrittäviä nuoria -projekti (2015–2020) on vahvistanut opettajien yrittäjyysosaamista sekä tukenut yrittäjyyden juurtumista oppilaitoksiin. Opettajien koulutuksiin on osallistunut viiden vuoden aikana yli 10 000 toisen ja korkea-asteen opettajaa ja opettajaksi opiskelevaa. Projektin aikana on luotu toimintamalleja, sisältöjä ja verkostoja, joita on tärkeä levittää ja kehittää jatkossakin. Lisäksi on tunnistettu epäkohtia, jotka kaipaavat toimenpiteitä. Säätiö päätti jatkaa Sakari Alhopuron jo aiemmin henkilökohtaisesti tukemaa koulutushanketta ja myönsi Suomen Yrittäjille rahoitusta seuraavasti:

Yrittäjyysosaamista opettajille 80 000 €

Tavoitteena opettajien yrityspedagogiikan perusosaamisen vahvistaminen sekä yrittäjyyttä opettavien opettajien osaamisen kehittäminen

The Global Entrepreneurship Monitor (GEM) tutkimusprojekti 40 000 €

GEM-projektissa tutkitaan vuosittain kansallista yrittäjyyttä ja yrittäjyysaktiiviteettia. Kerättävä aineisto pureutuu yrittäjyyden olosuhteisiin ja motiiveihin. Raportteja hyödynnetään sekä akateemisessa tutkimuksessa että kansainvälisissä järjestöissä.

Säätiön viestintä

Säätiön viestinnässä on pyritty avoimuuteen, läpinäkyvyyteen ja selkeyteen. Säätiön ensisijainen viestinnän väline on verkkosivut, joille kootaan jäsenellisesti tietoa säätiöstä ja sen toiminnasta.

Tärkein sidosryhmä, jota viestinnällä halutaan tavoittaa, on apurahojen hakijat ja -saajat. Verkkosivuilla on kattavat ohjeet apurahan hakijoille sekä apurahan saajille. Apurahan saajat julkistettiin säätiön verkkosivuilla toukokuun lopussa.

Verkkosivuilla kerrotaan myös muut oleelliset tiedot kuten säätiön säännöt, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä yhteystiedot. Sivuilta löytyvät säätiön toimintakertomus ja taloudelliset tiedot.

Säätiö haluaa omalta osaltaan tehdä näkyväksi tutkijoiden tekemää työtä julkaisemalla verkkosivullaan blogeja, joissa apurahan saaneet tutkijat voivat kertoa tärkeästä ja merkityksellisestä työstään. Blogit ilmestyvät joka kuukauden ensimmäisenä torstaina. Vuonna 2021 on julkaistu yhdeksän blogikirjoitusta.

Verkkosivuilta voi tilata itselleen uutiskirjeen, jossa säätiö tiedottaa lukijoilleen ajankohtaisista aiheista ja johon on linkitetty uusimmat blogikirjoitukset. Vuonna 2021 säätiö lähetti neljä uutiskirjettä.

Lisäksi verkkosivuilta löytyvät säätiön julkaisemat tiedotteet sekä artikkeleita säätiölle läheisistä aiheista.

Viestinnän tarkoitus on tehdä säätiötä tunnetuksi, jotta apurahan tarvitsijat tietäisivät, mille toimialoille apurahoja on mahdollista säätiöstä saada ja tuntisivat periaatteet, joiden pohjalta apurahojen saajat päätetään.

Viestinnällä pyritään tukemaan säätiön tavoitteiden toteutumista.

Tietosuoja

Lähetettäessään apurahahakemuksen säätiölle hakijat luovuttavat säätiölle itseään koskevia tietoja, joista muodostuu säätiölle henkilötietoja koskeva rekisteri. Henkilötietoja käytetään apurahahakemusten ja myönnettyjen apurahojen käsittelyyn ja yhteydenpitoon sekä sähköisen palvelun toiminnan seurannan mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi. Tietosuojaseloste löytyy säätiön verkkosivuilta.

Uutiskirjeen tilaajat luovuttavat säätiölle sähköpostiosoitteensa, josta muodostuu säätiölle henkilötietoja koskeva rekisteri. Rekisterin tietoja käytetään säätiön yhteydenpitoon ja viestintään sekä toiminnan dokumentointiin ja kehittämiseen. Uutiskirjettä koskeva tietosuojaseloste löytyy uutiskirjeestä.

Hallitus ja toimitusjohtaja

Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Sakari Alhopuro ja varapuheenjohtajana Pentti Huovinen. Hallituksen muut jäsenet ovat Jyri Heinonen ja Ilppo Vuorinen. Hallitus on kokoontunut toimintavuotensa aikana yhteensä yksitoista kertaa.

Säätiön toimitusjohtaja on Carita Rantanen, joka toimii myös hallituksen sihteerinä.

Tilintarkastus

Säätiön tilintarkastajana on toiminut Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tarkastajanaan KHT Anne Malin.

Säätiöt ja rahastot ry

Sakari Alhopuron säätiö on Säätiöt ja rahastot ry:n jäsen. Sen tarkoituksena on toimia apurahoja jakavien suomalaisten yleishyödyllisten säätiöiden, rahastojen ja yhdistysten yleisten ja yhteisten etujen ajajana sekä edistää ja kehittää jäsenistön hyvää toimintatapaa ja ammattitaitoa.

Säätiön lähipiiri

Säätiön lähipiiriin ovat kuuluneet hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja perheineen sekä heidän vaikutusvallassaan olevat yritykset.

Vuonna 2021 hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksettiin palkkaa ja palkkioita yhteensä 169 200 €.

Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:lle on maksettu tilintarkastuspalkkiona 6 612,30 € (sis. alv).

Muita vastikkeellisia tai vastikkeettomia tapahtumia lähipiiriin kuuluvien kesken ei ole ollut. Lähipiiriin kuuluville ei ole myönnetty avustuksia, rahalainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vastuusitoumuksia.

Säätiön varainhoito ja talous

Säätiön omaisuus koostuu Sakari Alhopuron lahjoittamasta peruspääomasta sekä lisälahjoituksena saadusta arvopaperiomaisuudesta. Säätiön luonteeseen kuuluva tarkoitus on toimia ikuisesti. Säätiö ei siten käy arvopapereillaan aktiivisesti kauppaa rahoitusmarkkinoilla lyhyen aikavälin voiton tavoittelemiseksi. Säätiön hallitus seuraa sijoitusten tuottoa säännöllisesti kokouksissaan.

Hallitus on laatinut perustamisensa alussa sijoitustoiminnan periaatteet, joiden mukaan säätiön hallitus tekee sijoitusvarallisuutta koskevat päätökset.

Säätiön perustaja Sakari Alhopuro lahjoitti säätiölle 25.2.2021 lisää arvopapereita, joiden arvo oli yhteensä 1 316 278,40 €.

Varallisuus markkina-arvoin mitattuna oli vuodenvaihteessa 52 394 895,21 € (2020: 56 127 545,58 €) ja se koostui säätiön suoraan omistamasta arvopaperisalkusta. Arvopaperisijoitusten tuotto vuonna 2021 oli -5,77 % (2020: 42,88 %).

Säätiön tuotot muodostuvat sijoitusten tuotoista eli pörssiosakkeille maksettavista osingoista ja osakkeiden myynnistä saatavista myyntivoitoista. Säätiön kulut muodostuvat sijoitustoiminnan kuluista eli osakkeiden myynnistä johtuvista myyntitappioista ja varainhoidon palkkioista, hallinnon, viestinnän sekä hakemusten tutkimiseen ja arviointiin liittyvät kuluista.

Vastuullisuus

Säätiö sijoittaa yhtiöihin, joiden toiminta on eettisesti kestäväällä ja vahvalla pohjalla. On ensiarvoisen tärkeää, että säätiö saa tuottoensa rahoituslähteistä, jotka eivät ole ristiriidassa säätiön tarkoituksen

kanssa. Vastuullisuuden määritelmä on vielä hyvin moniulotteinen. Alan sääntelyä kehitetään parhailaan niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Yhtä raportointimallia, jota kaikki tahot noudattaisivat, ei ole olemassa. Voidaan kuitenkin todeta, että säätiön arvopaperisalkun yhtiöiden vastuullisuus eri mittareiden perusteella on kaiken kaikkiaan hyvällä mallilla. Yhtiöt sijoittuvat omilla toimialoillaan kärkipäähän vastuullisuudessaan.

Säätiön tilinpäätös 31.12.2021

Säätiön taseen loppusumma on 41 571 598,81 € (2020: 39 661 611,78 €) ja oma pääoma on 40 695 894,55 € (2020: 39 341 875,77 €). Tilikauden tulos on 1 354 018,78 € (2020: 37 134 692,72 €). Arvopaperit on tilinpäätöksessä arvostettu käypiin arvoihin siltä osin kuin käypä arvo on ollut pienempi kuin alkuperäinen hankintahinta. Mikäli käypä arvo on tilinpäätöshetkellä korkeampi kuin hankintahinta, tilinpäätöksessä on käytetty hankintahintaa.

Katsaus vuoteen 2022

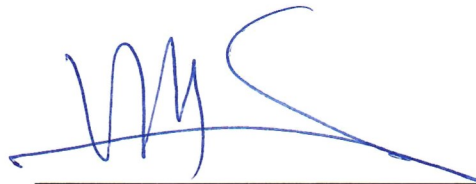
Toimintavuoden aikana tullaan jatkamaan hyväksi havaittua apurahanhakuprosessia. Haku aika on helmikuu ja päätökset tehdään toukokuun loppuun mennessä. Apurahat suunnataan edelleen lääketiedettä sekä monitieteistä ympäristötutkimusta, luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelua edistävään tutkimukseen.

Suomessa ja koko maailmassa poikkeusolot ovat jatkuneet koronaviruksen vuoksi ja tulevat varmasti vielä vuonna 2022 vaikuttamaan jollakin tasolla säätiön toimintaympäristöön ja toimintaan sekä säätiön sijoitusvarallisuuteen ja sen tuotto-odotuksiin. Lyhyen aikavälin kurssiheilahteluilla ei ole vaikutusta säätiön toimintaan.

Turussa 19. 1.2022

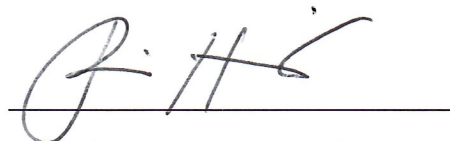
Sakari Alhopuro, LKT, lääkintöneuvos
hallituksen puheenjohtaja

Pentti Huovinen, LKT
bakteeriopin professori
hallituksen varapuheenjohtaja

Ilppo Vuorinen, FT
ympäristötutkimuksen professori emeritus

Jyri Heinonen, varatuomari
asianajaja

Carita Rantanen, KTM, eMBA
toimitusjohtaja